

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 169.

V Ljubljani, v sredo 25. julija 1888.

Letnik XVI.

Antisemitizem.

II.

△ Ko je znani Drummont izdal knjigo o po-
židovljeni Franciji, pisalo je glavno židovsko glasilo,
da ne židje, ne kristijani ne bodo brali sramotil-
nega dela. Vendar je založnik samo v Franciji raz-
prodal nad 100.000 izvodov knjige, ki obsega nad
1200 strani. In zakaj? Ker je židovsko vprašanje
na dnevnem redu. Kdor zna o tem govoriti, ta ima
mnogo vernih poslušalcev, ker slutijo, da propadajo
krščanske države v prvi vrsti vsled talmudizma, ži-
dovske vere.

Reinach piše v svoji zgodovini o Judih, da
„ima vsaka dežela in država take žide, kakoršne
zasluži“. Ta izrek ima dvojen pomen. Tudi mi ga
podpišemo v tem smislu, da so kristijani v vsaki
deželi tem revnejši hlapeci židov, kolikor bolj zane-
marjajo svoje krščanske dolžnosti. Časi naši so
„tolerantni“, zato pa so tako bogati židovskega bla-
goslova. Židje ravnaajo se v vsaki deželi in državi
po načelu: Svetnim veljakom moramo se dobrikati,
potem moremo „slabe“ zatirati in dobro živeti.
Dokler je n. pr. živel nemški cesar Friderik III.,
opisavali so židovski časniki sedanjega cesarja Vi-
ljema II. kot nazadnjaka, črnuha, in kakor se sploh
glasé take lepe stvari. Ko pa je nazadnjak zasel
cesarski prestol, obrnili so plašče prejšnji sikofantje
ter zažgali mu kupe kadila.

Posežimo nekoliko nazaj v zgodovino. Posebno
dobre letine so imeli židje v petnajstem stoletju v
Španiji. Vedé in nevedé hoteli so židje na razva-
linah španjsko-krščanskega in arabsko-mohamedan-
skega gospodstva postaviti si židovsko državo. Tla
so jim bila jako ugodna. Dobili so v roke premično
blago; zemljišča so si nakupavali od zadolženih ple-
menitašev. Od najvišjega uradnika doli do pisarja,
ki je imel opraviti z denarnimi posli, bili so v ži-
dovskih pestéh. Vsa Aragonija jim je bila zastav-
ljena. Le cerkveno premoženje je bilo še varno pred
njimi. Nižje ljudstvo navzelo se je židovskega duha

in navad. Krščanska vera in španjska narodnost
bila sta v nevarnosti. Edino pribežališče bili sta
cerkev in duhovščina. Kdor je hotel ostati Španjec,
okleniti se je moral cerkve; duhovščina borila se je
za krščanstvo in španjsko narodnost. Zato pa sta
ravno v Španiji še sedaj tako tesno zvezana kato-
ličanstvo in narodnost, ker Španjec mora se za-
hvaliti za obstanek narodnosti svoje le krščanstvu
in cerkvi.

Znano je dalje, da so se v Franciji židje v
veliki meri vdeleževali revolucij in nemirov od
l. 1779. do 1870. In to je dalo židom pogum, da
so l. 1860. v Parizu javno razobesili zastavo sve-
tovne židovske zveze. Pravi ustanovnik te zveze,
Adolf Crémieux, pisal je v svojem pozivu: „Alliance
israélite universelle ni ne francoska, ne angleška,
ne nemška, marveč židovska, vesoljna. Drugi na-
rodi so ločeni po narodnosti, mi pa nimamo so-
državljanov, temveč le verske brate. Žid ne bo prej
prijatelj kristjanu in mohamedancu, dokler ne bo
povsod sijala luč židovske vere (t. j. dokler ne bodo
vsi „gojimi“ židje druge vrste). Naša narodnost je
vera naših očetov, druge ne poznamo. Prebivamo v
tujih deželah, zato ne moremo skrbeti za njihove
koristi, dokler so v nevarnosti naše materialne in
moralne koristi (namreč svetovno gospodstvo). Ži-
dovska vera mora nekaj pridobiti si ves svet. Mi
smo izvoljeno ljudstvo. Katoličanstvo je naš stoletni
sovražnik. Zmagali ga bomo, podlegel bo. Vsak dan
razširja se po zemlji naša mreža, izpolnila se bodo
prerokovanja naših očetov. Moč naša je velika, po-
rabimo jo. Dan se bliža, ko bo vse bogastvo v ži-
dovskih rokah (les richesses de la terre appar-
tiennent exclusivement aux Juifs).“

Že leta 1603. zahtevali so židje iz cele Nem-
čije na shodu v Frankobrodu nova židovska so-
dišča, s katerimi bi ne imeli opraviti kristijanije, in
ko bi cesar zahteval. In ozrimo se v Galicijo, kjer
je že nad 80 odstotkov zemljišča v židovskih rokah.
In Poljakom so bližnji sosedje Ogri. Enake razmere,
ali vsaj ne mnogo boljše, so v Italiji, Perziji, Algiru.

Denar in časniki pa so židom glavno orožje v
boji za svetovno gospodstvo. „V kalni vodi je dobro
loviti“, pravi pregovor. Zato se vsiljujejo v vse
kroge, povsod vzbujajo prepire tako dolgo, da do-
sežejo svoj namen. Že Göthe je pisal pred več ko
sto leti: „Und dieses schlaue Volk sieht einen Weg
nur offen: So lang die Ordnung steht, so lang hat's
nichts zu hoffen“.

Tako je izvoljeno ljudstvo priborilo si vpliv na
merodajne osebe, in v „prosvetljenem“ 19. veku tudi
na postavodajalce. Marsikateri čitatelj, ki morda ne
more prehvaliti sedanjega stoletja, zmajal bo ne-
verno z glavo ter nam očital nestrpljivost. In vendar
ponovimo svojo trditev. Marija Terezija je bila
židom nasprotnica, cesar Jožef II. šel je na roko
izvoljenemu ljudstvu. Zato pojó židovski časniki to-
liko hvalo pokojnemu cesarju. Poznejše vlade niso
hotele ničesa vedeti o ravnopravnosti izvoljenega
ljudstva. Liberalna dōba ima zaslugo, da je razbila
okove. Pred to dōbo je bila židovska emancipacija
le listič v zraku, ki ga lahen vetrič prenaša iz kraja
v kraj. Novejša dōba pa je ukrojila postave po ži-
dovskem telesu.

Tu je torej polje za antisemite. „Hic Rhodus,
hic salta!“ Kdor je sam vdeleževal se osvobojenja
Izraelovega, navduševal se za ravnopravnost ter si
v peči človekoljubne omotice opekel prste, ta nima
pravice tožiti. Na trnji ne rastejo smokve, in iz
kačje zalege ne valé se golobje. „Tu l'as voulu,
George Dandin, tu l'as voulu.“ Ti si tako hotel
imeti, George Dandin, ti si tako hotel imeti.

Če si pravi antisemit, ne vihti z gorjačo nad
židom, marveč potresi si pepela na glavo, trkaj se
na prsi in s križem v roki hodi od vasi do vasi,
oznanuj krščansko bratoljubje, stopi v zbornico in
glasno zagovarjaj krščanska načela v postavodaji.
In ako si boš narod in zastopnike njegove pridobil
za krščansko državo, krščanske postave, storil si
mnogo, storil si vse, da rešiš dežele židovske po-
vodnji.

Tudi mi se strinjamo z antisemiti v tej

LISTEK.

Lov je pustil.

(Povest, zapisal y.)

Velik lov je bil napovedan lansko leto meseca
oktobra. Svetli knez, posestnik razsežnih gozdov,
naročil je g. nadlogarju, naj povabi v obližji vse,
ki imajo veselje do lova; kaj pa, da se mora ozi-
rati naoliko povabljenih. To se je tudi zgodilo, in
veseli smo pričakovali napovedanega dne.

Teden prej moral je knez odpotovati v glavno
mesto. Važna opravila klicala so visokega posestnika
drugam. Ker pa ni hotel kaliti veselja povabljenim
gostom, naroči g. nadlogarju, naj veliki lov zaradi
njega ne izostane, naj torej on kot njegov na-
mestnik vse priredi, da se napovedani dan povab-
ljenci pod milim nebom brez kneza razveseljujejo.

Našemu stariinu to ni delalo preglavice. Naglo
je premenil načrt in razdelil lov. V našem okraji
naj bi ostalo vse, kakor je bilo napovedano, na
drugo stran graščine pa naj bi povabljeni imeli
lov, kedar jim drago.

„Če je prav velika družba skupaj, ni prijetno;
ako so pa združeni lovci, ki se že dlje časa po-

znajo, bolj se razveseljujejo in navadno tudi več
dobé“, rekel je naš starosta, in pri tem je ostalo.

Vsi graščinski lovci in povabljeni oñostran gra-
ščine prirejeni so bili drugemu oddelku, katere je
vodil tamošnji logar, mi pa smo v družbi g. nad-
logarja in njegovih pomagačev šli tostran na lov.

Ob sedmih zjutraj stojimo določeni dan že vsi
pred g. nadlogarja hišo. Radovedni nas pogledujejo
v vasi ljudje, iz-za vogla čuje se kaka zabavljica:
„danes bo zelo pokalo, pa malo ležalo, ravno pravi
strelec so skupaj“ itd. Družba bila je zelo razno-
vrstna. Okrajni sodnijski pristav, nadučitelj, dva
trgovca, štirje premožni posestniki, nadlogar, logar,
dva lovska pomočnika in moja malenkost. Bilo je
pač živahno razgovarjanje, zraven še cviljenje in
trganje osmerih lovskih psov.

„Gospodje! ste kaj preskrbljeni s pijačo? Iz-
ostanemo celi dan. Ne da bi se kedo pozneje pri-
toževal o meni, če bode čutil razne potrebe. Stopite
za trenotek sem v vežo! Vsak kozarček domačega
slivovca popijmo, da nas malo ogreje.“

Prijazno povabilo nam je bilo zelo všeč. Ne-
kateri prišli smo skoraj uro daleč in bilo je zopet
še uro hodá do istega kraja, kjer se je imel za-
četi lov.

„Torej le hitro! Vsak jeden kozarček, potem

odrinemo! Psi v rosi najložje sledé“, opomni naš
voditelj.

Eden za drugim ubogamo našega poveljnika.

Ob polu deveti uri bili smo že vsi razpostav-
ljeni, vsakemu je g. nadlogar odkazal prostor.

„Tu pazite! Iz doline navzgor priteče zver in
tu ostanite toliko časa, da slišite znamenje z rogom,
ali da vas lovski pomočnik pokliče drugam!“ je za-
trdil vsakemu lovcu na njegovi postaji.

Vsi smo bili vrh hriba v polukrogu razstav-
ljeni. Spodaj v dolini ostali so lovska pomočnika s
psi in g. logar.

Zdaj se čuje znamenje, naj se lov prične.

Pretrgano lajanje psov, klici: Dragon, Hektor,
Diana itd. razlega se po dobravi, pa zverine ni še
na vrh.

Kar počí puška v dolini. „Morto!“ slišimo lovci,
in takoj vse potihne.

„Nekaj je že, prazni se ne vračamo domov“,
misli si sleherni.

Dolgo časa vlada tihota, le veter maje šibke
veje in suho listje pada na zemljo.

Zopet se oglašé psi. Zdi se nam, kakor bi bili
vsi na enem kraji, pa le predaleč so v dolini. Nekaj
sledé; zdaj pa zdaj lahko kaj priskače iz goščave!
Vsi lovci smo pazljivo z napetimi petlini čakali,

točki, da je židovstvo nevarno krščanskemu svetu. Toda v talmudu ne najdeš zakona, po katerem bi mogel žide pognati čez državno mejo. Ves krik po antisemitskih listih le vzdržuje sovraštvo do židov, razmer pa antisemitje na ta način ne bodo predrugačili. Ptiča ne ustreliš s prazno puško, in drevesa tudi ne boš posekal, da mu sadje obereš.

„Mnogo prostosti, mnogo pregreh“, in to velja tudi v državnem življenju. Komu koristi največ obrtna prostost, prosta prodaja domovja in zemljišča, enakopravnost človeškega bitja z mrtvim strojem, dobro žitje kaznjencev itd.? Ali ne največ zvitemu židu, naj sliši na ime barona Hirscha ali Arona Schmukelesa? Bili so časi, ko so židovski hlapeci sodili o blagru in zlu avstrijskih narodov, svobodo in napredek nosili na zastavah in jeziku ter trdili, da sta dve polovici močnejši od celote. Židje sami bi si ne mogli narekavati ugodnejših zakonikov. Vi liberalci odprli ste na stežaj vrata kuštravim potomcem Samsonov ter zrahlijali jim gorka ležišča. Vi ste v svoje domovje prijazno zvabili lesjake, ki Vas podé v tuje dežele. Hic niger est! Ali lačna, požrešna žival le mirno gleda sladko klajo v jaslji? Morete li zameriti židu, ako se složno steguje v naslanjaču, ki ste mu ga vi napravili, in zadovoljno puši dim iz pipe, katero ste mu vi prižgali? Toda postave so svete vsakemu državljanu, dokler jih ne prekliče postavodajalec. Torej zavozili ste jo, obrnite voz, da ne utonete v močvirji. Postavnim potom zajezite porodenj židovskega gospodstva. Ne dajajte sovražniku orožja, s katerim vas uničuje. Izjema naj ne bo pravilo in hlapec ne bodi gospod.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. julija.

Notranje dežele.

Iz Berolina se poroča v „Sonn-in Montagsztg“: Tukaj pričakujejo k vajam gardnega kora avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa in večino nemških zaveznih knezov.

V „Mor. Orlice“ se poroča z Dunaja: Govori se, da bo *naučnega ministerstva* portfelj prevzel moravski namestnik grof Schönborn, ki je bil te dni uradno poklican na Dunaj.

„N. F. P.“ trdi, da sta se minole dni *princ Alojzij Liechtenstein* in državni poslanec Karlon pri svojem bivanju na Dunaji posvetovala z nemškimi konservativci o šolskem predlogu. Princ Liechtenstein se je že povrnil na svoje posestvo v Wiesu.

„Oest. Corr.“ poroča, da je slavni nemški parlamentarec *dr. Windthorst* za gotovo obljubil vdeležiti se prihodnjega katoliškega shoda na Dunaji. Izrazil je nasproti znancem svojo radost, da bo mogel v starem cesarskem mestu ob Dunavu govoriti v sredini somišljenikov.

Vnanje države.

Avstrijsko-italijanski odnosi so se zadnji čas bistveno shujšali. Italija se je preveč začela bližati Rusiji ter so tudi druge spletke zaprečile pri srčno občevarje mej obema dvoroma. Italijanski vladni krogi trdijo, da bo Avstrija sklenila novo zvezo, in sicer z Anglijo in Turčijo (?).

Vesti, da namerava *papež Leon XIII.* začasno zapustiti Rim, vatikanski krogi odločno zaničujejo. Papeževa kurija je za trdno sklenila vstrajati v Rimu, in se za nobeno ceno ne bo odpovedala pravicam do Rima. Govori se sicer o prehodnem

kdaj nam kaj pride na muho. Pa zver se je morala obrniti na stran, lajanje se čedalje manj čuje.

V drugo poči puška, in močan bas g. nadučitelja razlega se po gozdu: „Morto!“ Le malo se še slišijo psi, konečno potihnejo. Celo uro smo tako stali in čakali, ali se povrne zverina nazaj ali ne, pa čakali smo zastonj. Ura je že deset odbila, ko začujemo znamenje, da v tem oddelku je lov končan.

Ob polu enajstih snidemo se vsi lovci na vrhu, tudi ustreljeno so prinesli na hrib. G. logar ustrelil je lesico, in g. nadučitelj podrl je srno. Videl je sicer celo tropo lahkonožnih zverin, pa bile so predalet od njega. Ker je imel eno cev nabito s kroglo, pomeril je v trumo, če tudi od daleč, in srečno eno zadel. Častno priznanje, gorsko cvetlico, dobil je za klobuk.

„Zverina šla je v drugi lovski okraj, ne povrne se danes več nazaj, torej bi zastonj čakali. Poglejmo malo naprej!“ opomni g. nadlogar.

Trudili smo se še pozneje, a dobili nismo ničesa. Psi so le polagoma prišli za nami, preveč so bili utrujeni. Poludne je že zdavnej odzvonilo, ko smo spoznali, da na teh prostorih ne bomo nič pričakali.

„Stopimo na óno-le planjavo! Psi si tam odpočijejo in kaj pod zob dobodo, potem poskusimo še enkrat“, ukazuje g. nadlogar. (Dalje prih.)

na stanjenji sv. Stola v Solnograd, Trident, Malto, Luksemburg i. t. d. Te bajke so raztrosili med svet le listi italijanske vlade, narekavale pa so jih jim — srčne želje.

Črnogorski ministri so svojega kneza, ki biva sedaj v Franciji, s posebnim selom pozvali, naj se z ozirom na navadni položaj v Srbiji takoj povrne v domovino. Vladni krogi so mnenja, da nastane mej Avstrijo in Rusijo zaradi Srbije veliko lažje razpor, kakor pa zaradi Bolgarije.

Srbskega kralja Milana zadeva o ločitvi zakona se ne reši tako hitro, kakor je to neke vrste časopisje pred več dnevi zatrjevalo. Teh listov zadnje številke tudi popolnoma o tem molče. To je menda dokaz, da spoznavajo svojo zmoto o mišljenju naroda. Z mnogih strani se celo naglašja, da je večina Srbov zvesta vladarski hiši Obrenovičev le zaradi kraljice in prestolonaslednika. — Veliko nesrečo so napravile na polji nevihte, to posebno v okrožji Šabacu. Toča je pobila vse pridelke, mnogo perutnine in drobnice. V vasi Ljubici je toča ubila štiri pastirje, v Keceljvi neko delavko z otrokom, v Mesariji pa nekega bogatega posestnika.

Bolgarski princ Ferdinand se je povrnil v Sofijo. Posebnega sprejema na kolodvoru ni bilo. Poprej je spremil do meje svojo mater, ki je odpotovala v Ebenthal.

Poročila o vseh *nemško-ruskega* sestanka ne obsejajo ničesa gotovega, kar je tudi samo ob sebi umevno. V Rusiji se sicer čudijo čmernosti nemških poluurdnih listov, vendar pa so preverjeni, da bo imel sestanek važne posledice in da bo posebno podpirala Nemčija ruske koristi. V tem smislu pišejo tudi „Mosk. Vjedomosti“ in „Svjet“, koji zadnji pričakuje iz tega dogodka za kancelerja Bismarcka neprijetne posledice. Nedvojno je, piše „Svjet“, da je prišel Viljem v Petrograd z drugimi nameni, kakor je želel Bismarck. Merodajni ruski krogi sicer niso ravno prevročekrvi v svojih nadah, a toliko so prepričani, da se je sedaj ustanovila zdrava podlaga nadaljnim obravnavam.

Poroča se o novem *francosko-italijanskem* mejnem dogodku. Dne 20. t. m. so nevedoma italijanski vojaki prekorčili pri Cladières-u mejo, vrnili pa so se takoj zapazivši svojo pomoto. Dva sergeanta, ki sta se mudila nekaj minut na francoskih tleh, obkolilo je 50 francoskih vojakov ter ju odgnalo v Briançon. Tamošnji poveljnik ju je takoj izpustil, ko se je pojasnila zadeva.

Angleška zgornja zbornica je potrdila v tretjem čitanju novelo k postavi iz leta 1883 o varstvu patentov, obrazcev in trgovinskih znamk.

Izvirni dopisi.

Iz rogaške Slatine, 23. julija. (Izv. dop.) Včeraj, 22. julija, so spustili tukaj gostom v razveseljevanje in pa menda okoličanom v dokaz, kako dobre volje da smo, nekoliko balonov v zrak. To je tudi mene v dobro voljo spravilo, in tudi jaz hočem — ne sicer balona — pa pismo hočem spustiti tje proti Ljubljani, da zveste, kako se imamo. Koliko nas je, — to bi najbrže radi vedeli — koliko nas je topličarjev? Na to je težko odgovoriti — ali pa tudi lahko, če ima človek na pravem koncu glavo. Odrezal se vam bodem tako, kakor tisti slikar, pri katerem je skopuh naročil velikansko sliko — prehod Izraelcev čez Rudeče morje — za eden goldinar. Slikar je bil s plačilom zadovoljen in je obljubil, da bo slika v treh dneh izdelana. Med tem je pa pri skopuhu brezplačno jedel in pil. Ko pride skopuh tretji dan izgotovljeno sliko gledat, ni našel drugega, ko za dlan široko in precej dolgo rudečo marogo na zidu. Skopuh praša nevoljen: Kje je slika, koju sem naročil? Slikar pokaže na rudečo progo in zatrjuje, da je to Rudeče morje z Izraelci in Egipčani, čisto kakor je v Mojzesovih knjigah povedano. Skopuh renči: aj, prosim te, kje so Izraelci, in kje Egipčani? Slikar pa mu reče mirno: Izraelci so že odšli, jih ni več pri morji; Egipčani — no tisti so se pa vsi potopili, in jih torej tudi ni več videti. — Blizo tako je tudi s slatinskimi gosti: nekateri so že odšli, drugih pa tudi ni videti, ker še niso došli — nekaj nas je pa itak, sicer bi nam pa ne bili balonov spuščali. Pa take stiske ni, da bi še katerega pod streho vzeti ne mogli.

Črnogorci neki pravijo: Malo nas je — a mi smo korenjaci! Tako rečem tudi jaz o nas topličarjih: Malo nas je — pa nekateri so že imenitni. Kar je punčica v očesu in kar solnce na nebu — to je med nami biskup Strossmayer. Pri hoji se vidijo zlatomašniku leta, a um je ostro živ in isker. Na njegovi desni strani koraka orjaški junak z mogočnimi brkami; ogrnen je v haljino, izpod koje se mu vidi talar iz surovega sukna redovnikov sv. Frančiška. Kdo je častiti mož, resnega obraza, a vendar milega pogleda? Prevzvišeni biskup Strossmayer je tudi moje malenkost brkastemu junaku predstavil, a jaz sem se mu poklonil nadškofu črnogorskemu, prevzvišenemu g. Milinkoviču. Na

levici Strossmayerjevej pa stopa preč. g. Hraničević, škof križevski. Potem je došel tudi vodja zagrebške saborske manjšine, g. dr. Mazura. Pričakujemo še prevzv. g. biskupa Posiloviča in pa g. kanonika Račkega.

Ker veste, da sem skromen človek, se ne bode čisto nič čudili, da Vam o nas — slavnih slovenskih topličarjih — ne pišem čisto nič.

Madjarov, tistih je pač tistih. Ne vem, ali je vse Madjar, kar se o jutrih z joreger! pozdravlja. Kakor mi moje narodopisno znanje veva, trdim, da bi jih dosti razumelo v izvirniku knjige, v koji se nam poroča o prehodu Izraelcev čez Rudeče morje, ko bi še znali svoj materini jezik. — Sicer pa meni niso nič na potu — jaz pa menda tudi njim ne. Želel bi le svojim slovenskim rojakom, da bi si nekaj več onih lastnosti prisvojili, katere se nad tem rodom v preveliki obliki kažejo, namreč — varčnosti in previdnosti. Tako! Zdaj sem pa s tem-le dopisom sebi spanec po obedu pregnal — tebi, dragi bralec ga pa menda privabil. Tešek, baratom! P.

Iz Sorice, 18. julija. (Cigani. — Konjska tatova. — „Schulverein“. — Nevihte.) Redki so obiskovalci v hribih ležeče Sorice. Letošnjo spomlad pa smo jih imeli precj obilo, če tudi taci, da si jih ne želimo. Komaj odlezel je sneg, jeli so se kazati cigani, kakor gobe po dežji. Nadlegovali so ljudi po svoji navadi, vzlasti samotarje, katerih niso prosili, ampak tirjali meso, svinjsko maščobo itd. Kmetje na samotah so rekli, kar nam ni vzela dolga zima, pojedli nam bodo ti lenuhi. Ker so pa imeli tu in tam predolge prste, začeli so jih zasledovati orožniki, in tako smo bili rešeni „napovedovalcev sreč in nesreč“.

Pa komaj so odšli ti, prikazali so se druge vrste ljudje v naših hribih. Spomlad, če tudi pozna, pokazala je svojo zeleno odejo, in posestniki so kar najhitreje mogoče pognali svoje črede na pašnike, ker so se jim jesenski ostanki klaje popolnoma skrčili na nič. Po dokončani setvi poslali so tudi svojo vožno živino, konje in vole, v svojo planino na Porezen 17. junija. Planina soriška je precj prostoren pašnik, kjer se preživi kakih 50 konj in 150 volov do meseca septembra. Pa že v noči 20. junija zgineta dva mlada konja in jeden bik. Pastirji kmalu pogršejo nekaj živine ter naznanijo lastnikom, katerih jeden hitro vbere pot proti Idriji, kjer sta bila konjska kupca s predolgimi prsti že pod ključem, in pripelje na kresni večer ukradena konja zopet v planino, bik pa se je tretji dan sam vrnil k čredi; menda ni hotel imeti gospodarja, katerega si bodi. Tatova se zoveta: Anton Kompare iz Gorice in Andrej Anderberg iz Ajdovščine. Pričela sta svojo kupčijo brez denarja s tem, da sta že poprej odpeljala posestniku A. Groharju iz Porezna nekaj drobnice. Ker pa konj več vrže kakor ovca in je tudi urniši, popustila sta svojo prvo kupčijo ter se prelevila v konjska kupca. Sedaj bodeta premišljevala v ječi, da mora imeti tudi kaj pod palcem in ne samo palec s štirimi tovariši, kdor hoče kupčevati s konji.

Poletje je nastopilo, a tudi to nam vsaj v svojem začetku ne obeta posebno priljubljenih gostov. Dne 3. julija na večer prišel je iz Podbrda neki elegantno oblečen gospod s pipo (bo že videl finančni minister, ker je podražil smodke) ter pričel svoje delo blizo tam, kjer je pred tremi leti pri neki skali prof. Rho-meder iz Monakovega (šulferajnar) s svojima tovarišicama skušal, kako je ob hudi nevihti v Sorici biti celo noč pod milim (ali nemilim) nebom. Letošnji prišlec pričel je s tem, da je hotel slišati nemško govorjenje, a zvedel je menda malo, ker se je urno poslovil ter šel dalje misijonarit za nemški „šulferajn“, o katerem pravi pisatelj v Würzburg-u l. 1888 izišle brošurice: „Die confessionelle Schule“: „Der deutsche Schulverein, der sich bald als jüdischer Schulverein wird immatriculieren müssen.“ Pravijo, da ima ta „šulferajn“ natančno obrisane vse kraje, kjer méni pričeti svoje delovanje. Omenjeni gospod pa se menda slabo razume na take obrise, ker je krenil s pota na neko senožet ter gazil navkreber po travi, dasiravno so mu ljudje pravili, da ne gré po pravem potu. Morebiti pa je gospod slišal ali bral, da ima Sorica visoko lego in dolgo zimo ter hotel se še enkrat dričati, kar je potem tudi napravil brez saní po navadi otrók navzdol v dolino. Gotovo je hotel potem pokazati, da Soričanom ne bo treba nič jesti, ko se bodo navzeli šulferajnovih načel, ker kar skozi žito napravil si je pot v zgornjo Sorico. Tu je ljudi, kar jih je naletel, nagovarjal za nemško šolo, šel drugo jutro v Spodnje Danje na-

daljevat misijo profesorja Linharta in njegovega tovariša ter vrnivši se v Sorico obiskal še ostali dve krčmi, kjer se je v eni izrazil, da je vsak Nemeec neumen, ako krčmarjem v Sorici kaj plača, če mu ne povedo računa v nemškem jeziku. Priporočevaje svojo kramo je rekel, da bi mogli otroci učiti se nemškega jezika tako kakor katekizma. Rekel je tudi, da je duhoven s Sv. Gore pri Gorici, ter tožil, da more med Slovenci delovati itd. Da bi bil duhoven, ni kazalo, ker pridno obiskuje krčme, k cerkvi in duhovski hiši ni pogledal, ampak se ju ogibal kakor „nekdo“ križa. Ali naj o njegovem duhovstvu priča njegova klerikalna brada ali bolje Zraščeni podbradek? Ako je pa vkljub temu vendar-le duhoven, mu svetujemo, naj se ne drzne več hoditi med verno ljudstvo soriško, katerih predniki so se naselili tu iz verno katoliške Tirolske, dražiti s svojimi židovsko-šulferajnskimi nakanami, ki škilijo tje gori čez avstrijske meje, tim manj letos, ko praznuje vsa Avstrija 40letnico vladanja svojega presvetlega cesarja in se vnema v ljubezni in vdanosti do slavne vladarske hiše.

Kakor drugje tudi pri nas razgrajajo letos hude nevihte in viharji. Večkrat je padala že toča med dežjem. Dne 25. junija pa sta toča in strašanski naliv posebno veliko škodo napravila našim Podgorcem. Da bi nam Bog vsaj to, kar je ostalo, obvaroval ter podelil lepo vreme, ki je tako zelo zdaj o žetvi potrebujemo!

Slavnostni dnevi logaški.

(Dalje.)

Na predvečer slavnostnega dneva dospela je godba iz Idrije. Vesel mirozov iz Gorenjega v Dolenji Logatec je napovedoval, da drugi dan ne bo manjkalo zabave.

Dne 22. julija ob 9. uri je bila slovesna sv. maša s polno asistencijo pod milim nebom pred gradom. Hiše krasijo zastave, mlaji se dvigujejo v zrak, zelenje obsenčuje cesto. Ljudstva vedno več; na vozeh z banderci prihajajo društva. Tujcev vse polno od blizu in daleč.

Pred gradom v lepem redu stojé uvrščena društva ognjegaska. Navzoči so ognjegasci z Vrhniške, Vrda, Cerknice, Otoka, Postojine, Rakeka, Logateca; navzoči idrijski veteranci: uniformiranih mož gotovo 400. Tu si videl vsakojake čvrste postave, ki so z obleko svojo leskečo se v solnčnem svitu napravljale res nenavaden vtis.

Na prvem mestu poleg altarja zastopana so razna dostojanstva. Službi božji prisoten je svetli knez Hugo Windischgraetz, vladni svetnik blag. gosp. Šemerl, državni in deželni poslanci i. t. d. Zadej v lepem polukrogu zaključuje vrste bogato število gospodičin in deklet v narodni noši.

Vse je vrejeno... vse tiho! Prične se sveta maša. Oglasi se idrijska godba pod vodstvom gosp. Pavšiča; oglasi velik pevski mešani zbor broječ nad 50 pevcev. To petje je bilo krasno; tacega še ni slišal Logatec in ga menda ne bo več. Pela se je maša Schwerdtova. Vse točke izvrševale so se vrlo dobro. Ali koliko je bilo tudi vaj in truda, da se je ta vspeh dosegel! Pač gre za to največja pohvala gosp. učitelju Ribnikarju, ki je s tako vstrajnostjo zbiral pevce in pevke k rednim skušnjam.

To veličastno petje, okusno olepšani prostor, žarko solnce in prijetni dan: vse to skupaj je pripomoglo, da se sme sv. maša imenovati najlepša točka v celi slavnosti. Ta čarobna tihota, in ti mili pevski glasovi, strel in zvonjenje, moralo je ganiti vsako srce. Splošnja sodba je bila: služba božja je bila najlepša, kar smo videli.

Po službi božji bilo je predstavljanje gospodu Šemerlu. Deputacije raznih stanov izražale so čutila svoja vladnemu zastopniku. Med tem časom pogoščene otrok. V grajskem parku pleglo se je po travi čez 300 učencev in učenk. Gospé delile so med nje kruha in pečenke. Brez dvoma bode ostal ta slavnostni dan šolski mladini v vednem spominu.

Potem g. okrajni šolski nadzornik Gerkman nagovori zbrano deco. Primerno dnevu, pove, čemu se praznuje današnja slavnost.

Zunaj tik grajskih vrat pa se posaditi v navzočnosti glavarjevi prvi lipi — začetnici drevoreda, ki se ima nasaditi ob cesti proti Kalcem.

Zvrstoma se izvršujejo nadalje posamezne točke bogatega vspeha. Otvori se zasilna bolnišnica; pri Kramarji posadi dolenje-logaška šolska mladež prva sadna drevesa ob rovtarski cesti; pri Marguču otvori se logaška posojilnica. Vsak čin spremljal je primeren govor.

Pot iz Gorenjega v Dolenji-Logatec je vsa prenovljena. Gori in doli švigajo vozovi, zastave vihrajo iznad hiš, ljudstvo hiti sem in tje.

Ob 2. uri je banket pri g. Arkotu.

Slavnostni prostor v Dol. Logatecu je sijajen. Za večje kraje bi bila v čast ta olepšava. Čez 200 zastav in zastavic se je vilo na mlajih v četerokotu postavljenih okrog travnika, ki je bil odločen za veselico. Že 14 dni gibalo se je mnogo marljivih rok, da se je pripravilo vse potrebno za cesarjevo slavnost. Glavni dekoratér je bil g. Arko sam. Vse plahte in mnogo praporov posodilo je blagohotno Lloydovo vodstvo v Trstu.

Pod dolgim, z zelenjem ozaljšanim kozolcem bil je prostor za banket. Pri obedu bilo je blizu 200 osob. Mnogo gostov je prihitelo iz Ljubljane, Cerknice, Trsta, Idrije, i. t. d.

Napitnice vršile so se običajne: na cesarja, na pokrovitelja kneza Windischgraetza, deželne in državne poslance. Odgovarjal je izvrstno g. dr. Jos. Vošnjak, češ, da vso zaslombo imamo le v čilosti in žilavosti slovenskega naroda. Ničesa bi ne dosegli ne deželni in ne državni poslanci, da ne bi slovenski narod tako čvrsto in krepko branil pravice svojih.

Med obedom svira godba. Ko glasovi zadoné: „Naprej zastave slave“, razlega se burno odobravanje med gosti.

Po banketu stopi na balkon naš državni poslanec g. dr. Ferjančič. V kratkih potezah obrisal je pomen dnevu. Končal je govor v markantnih besedah, slikajoč našega blagega in milega vladarja. Kjer je ogenj, kjer je toča, kjer je povodenj: povsod pomaga radodarna roka cesarjeva. Pazno je poslušalo občinstvo govornika. Ob ljubezni cesarjevi ogrelo se je tudi srce poslušalcem in ni čuda, da je burni „živio“ glaseč se do oblakov potrdil besede govornikove:

Hrast se omaje in hrib,
Zvestoba Slovenca ne gane!

In kakor iz enega grla zadonela je cesarska pesen na pevske odru in med gosti in med ljudstvom.

Tu se prikaže zopet nov prizor. Na visokem odru, kjer sedi idrijska godba — na tem, na vrhu z liro okrašenem odru zberó se zopet pevci in pevke — moški in dekleta, zadnje v belih pehah in v častitljivi stari noši. Bil je to v resnici lep prizor.

Ves zbor, broječ gotovo nad 100 pevcev in pevk, zapoje kitico narodnih pesni („Ko dan se zaznamva“; „Preljubo veselje“; „Otok bleški“ itd.). Krepki „Naprej zastave slave“ zaključí vrsto narodnih popevk. — V pevske tem zboru bilo je mnogo deklic iz Cerknice.

Za tem prične se loterija kmetijskega orodja. A predno se izvršuje srečkanje, prišle so še prodajalke s svojimi srečkami in so marsikak novič izvabile iz žepa.

Srečkanje je bilo kaj zanimivo. Ta bi rad imel Zugmayerjev plug, drugi mlatilnico, tretji brano; a nazadnje odšli so vsi trije prazni domov. To je srečkanje. Srečke zadele pa so ljudske učilnice, ki si bodo z dohodki te loterije nakupile raznega vrtnarskega orodja.

Večer je že navstajal, ljudje so prihajali in odhajali; nekateri so se veselili, drugi se razgovarjali.

Ko je že trden mrak razgrnil svoj plašč čez vlažno zemljo, zasvitalo se je nakrat na bližnji „Sekirci“. G. Harmel iz Idrije zažigal je umetaljni ogenj. V trenutku porodé se v temni noči kresovi drug za drugim, in kakor sveče na vrhuncih gričev žarele so te luči čez dol in plan. Iz Dol. Logateca pa se pomika po cesti navzgor dolga vrsta luči — godba svira koračnice. To je bakljada v Gor. Logatec. Vse hiše so razsvetljene, ljudstvo pa urnim korakom stopa za dolgo vrsto ognjegascv-bakljašev, občudovaje ta čarobni žar, ki tako čudno odseva v nočni temnini.

Tudi bakljada je bila lepa. Končala se je s cesarsko pesnijo pred gradom. Pri krasni Ipavčevi pesni „Domovina“ pa smo zopet imeli priliko občudovati znanega tenorista Medena. Z najboljšim vtisom vrnili so se nekateri domov, drugi pa nazaj na slavnostni prostor.

Tako je minul dan 22. julija. Ostal bode vsikdar v spominu celemu okraju, vzlasti pa Logatčanom.

(Dalje prih.)

Dnevne novice.

(Smrt deželnega glavarja grofa Thurna) obžaluje vsa dežela kranjska. Sožalovalna pisma in mnogi venci, ki so se odposlali v Radovljico, pri-

čajo o priljubljenosti pokojnikovi v vseh krogih. Iz Ljubljane odpeljalo se je k pogrebu v Radovljico veliko odličnjakov in družega občinstva. — Ministerski predsednik grof Taaffe je brzojavil kranjskemu deželnemu odboru: „Vest o smrti deželnega glavarja grofa Thurna prejel sem z velikim obžalovanjem ter prosim, sprejmite moje odkritosrečno sočutje o težki izgubi, ki je zadela deželni zastop vojvodine Kranjske vsled tega žalostnega dogodka“. Deželni odbor goriški je brzojavil: „Sprejmite naše globoko sočutje o težki izgubi, ki je vsled smrti deželnega glavarja grofa Thurna zadela Vas in vso od Vas zastopano deželo“.

(Načelnštva podružnic družbe sv. Cirila in Metoda), ki nameravajo vdeležiti se velike skupščine društvene dne 29. t. m. v Ptuiju, naprosijo se najnujnejše, da blagovolijo javiti podružnici ptujski nemudoma (brzjavnim potom) število vdeležencev in natančni čas njihovega prihoda, da bo mogoče pravočasno oskrbeti jim primerno stanovanje ter ukreniti potrebno gledé skupnega obeda.

(Beda v Kropi.) Pod predsedništvom gospoda deželnega predsednika barona Winklerja postotovala se je včeraj enketa o sredstvih, kako bi se zabranil propad žebliarskega obrta v Kropi in pomagalo tamošnjim revežem. Enketa je sklenila, da se sestavi akcijski odbor, ki bo skrbel za primerna sredstva. Državnemu vojnemu ministerstvu odposlala se bo prošnja, da bi vsaj deloma naročavalo v Kropi žeblje za armado. Enaki prošnji odposlali se bodo vrhovnemu vodstvu državnih železnic in avstrijsko-ogerskemu Lloyd. Konečno bodo prosili ministerstvo za vnanje stvari, naj po konzulatih skrbi za tržišča kropenski železni industriji.

(Glasbeni pouk na učiteljskih pripravnicah.) Naučno ministerstvo je z odlokom z dne 16. maja t. l. odločilo, da se učenci in učenke na učiteljski ne smejo oprostiti pouka na glasbi z ozirom na določbo državne postave za ljudske šole. Po §§. 29. in 30. drž. o. p. je glasba obligaten predmet. Pri vsprejemnih izp'tih morajo prosilci dokazati glasbeno zmožnost. Kdor tega ne more izpričati, ne sme se sprejeti. Ravno tako morajo abiturientje srednjih šol pri učiteljskih zrelostnih izp'tih delati skušnjo iz godbe.

(Iz Ljubljane) bo jutri odšla prva divizija 13. topničarskega polka. Na njeno mesto bo prišla iz Radgone peta divizija.

(Iz Žalca.) Abiturijenti gimnazija mariborskega so v slavnostnem trgu ob Savinji dne 22. t. m. priredili si veselico. Neki vdeleževalec nam je prijazno pisavši priobčil, da so dijaki, ki so že predpoludne prišli, popevali pri sv. maši. „Uradni“ shod bil je zvečer v zgornjih prostorih neke gostilnice. Tukaj je zbrane dijake in došle goste prisrečno pozdravil župan gosp. Hausenbichler. Slavnostni govor je govoril abiturient gosp. Žolgar. Sicer pa so se vrstile deklamacije in petje.

(Na Dunaji) je bil danes v mašnika posvečen naš rojak č. g. Nik. Stazinski, rojen v Vidošičih pri Metliki.

(Imenovanje.) Gdč. Pavla pl. Renzenbergova, učiteljica za ročna dela na tukajšnjem učiteljski, imenovana je učiteljico na vadnici.

(Pojasnilo.) Dobili smo sledeče vrstice s prošnjo, da jih objavimo: V „Domoljubu“, št. 2, nahaja se moje naznanilo gledé duhovnikov, ki bodo v mariborske škofiji letos postali zlatomašniki. Med njimi se imenuje tudi ime prečastitega gospoda kanonika in dekana od sv. Lenarta v Slovenskih Goricah. Danes me je nekdo vprašal, da li imam jaz pravico dispenzovati v pogledu na „zlato“ mašo, rekši, da bo dotični gospod petdesetletnico duhovništva svojega obhajal še-le prihodnje leto. V dokaz mi je predočil letošnji imenik duhovnikov. Prepričal sem se, da je prijazni vprašalec imel prav. Pa tudi jaz sem na podlagi imenika imel prav. Ko sem namreč zbiral podatke za dopisič, bil mi je na razpolaganje imenik za leto 1886, in v istem sem na strani 81 našel letnico 1838, isto tako je v imeniku za leto 1885, za druge ne znam. Taka pomota pač ni škodila nič. Sedaj se je vsaj ponudila priložnost, da lahko izrazimo srčno željo, naj bi dotičnik svoje slavlje slavil drugo leto tem slavnije, ker je še on jedini duhovnik v škofiji, ki je leta 1839 bil v mašnika posvečen!

(Odvetniško pisarno) bo otvoril v Ljutomeru g. dr. Josip Namesnik.

Raznoterosti.

— Tudi kraljem se ne izpolni vsaka želja. Mladi vladar španjski zná že — vpiti. Mež barcelonsko razstavo se je kraljica-vladarica pokazala svojemu narodu vselej s kraljem v naročju. To je bilo mlademu Alfonzu jako po godu, kajti odslej se je vselej začel kisati, kadarkoli je zagledal svojo mater, in to toliko časa, da ga je vzela na naročje. Kraljica pa je začutila pred nekolikimi dnevi bolečine v desni roki. Zdravnik je dognal, da jih je dobila od pestovanja ne ravno lahkega sinčka, ter jej je strogo prepovedal, da ga ne sme več pestovati. Ves jok in stok sedaj ne bo ničesa pomagal — kralju.

— Starinarstvo. Po nekem brzovajnem poročilu iz Aten našli so dné 17. t. m. v tamošnjem „akropolisu“ krasno in dobro ohranjeno ploskorezbo (basrelief), ki predstavlja na sulico opirajočo se Minervo s čelado na glavi.

Telegrami.

Metlika, 25. julija. Najiskrenejše sožaljenje na britki izgubi prvega vrlega naslednika Razlagovega, nepristranskega deželnega glavarja in vestno vnetega predsednika kmetijskih družbi izraža

kmetijska podružnica metliška.

Petrograd, 25. julija. „Journal de St. Pétersbourg“ v novič povdarja prisrčnost vladarskega sestanka, rekoč: Ako je prvi obisk nemškega cesarja na ruskem dvoru provzročila želja, da bi takoj pri vladnem nastopu ustanovil zaupne odnose, ki bi mogli utrditi prijateljsko razmerje obeh držav in zaupanje v evropski mir, dosegel je ta namen za več let. Vladarja sta se najpristrčneje poslovila; objela in poljubila sta se trikrat.

Sofija, 24. julija. Razmere mej Koburžanom in ministerskim predsednikom so jako napete. Ministerska kriza je neizogibna.

Rim, 25. julija. Listi poročajo: General Baldissera je pozval francoskega podkonzula v Masavi, naj ustavi svoje občevanje z nadpoveljništvom, ker nima „exequatur“, marveč samó od Turčije priznana diploma. Italija s tem še enkrat potrjuje svojo najvišjo državno oblast nad afriškim ozemljem.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	srakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
24. 7. u. jut.	736.6	21.6	brezv.	d. oblačno	7.4
2. u. pop.	736.6	22.4	sl. jzap.		dež
9. u. zveč.	737.6	19.3		del. jasno	

Zjutraj nekoliko dežja, dopoldne soparno, popoldne dež. potem se je zjasnilo. Srednja temperatura 21.1° C., za 1-5° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

25. julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 15 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ 16%	82 „ 35 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	112 „ 40 „
Papirna renta, davka prosta	96 „ 55 „
Akcije avstr.-ogerske banke	872 „ — „
Kreditne akcije	308 „ 60 „
London	124 „ 65 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleonid.	9 „ 86 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 89 „
Nemške marke	61 „ 02 1/2 „

Za šolsko mladino pri slavnostih povodom 40letnega vladanja Nj. veličanstva cesarja priporočava z barvotiskano sliko cesarja našega in 17 lesoreznimi podobami okrašeni, v najinem založništvu izšli slavnostni spis

Naš cesar

(1848—1888).

Zgodovinski spis za slovensko mladino.

Priredil učitelj.

Slavnostni ta spis, koji so pripravili visoki e. kr. deželni šolski sveti kranjski, koroški, primorski in štajerski najtopleje v nakupovanje, je kaj priličen zaradi svoje patrijotične vsebine kakor tudi zaradi bogate opreme svoje v stalen spomin na letošnjo štiri-desetletnico vladanja Nj. veličanstva cesarja našega Frana Josipa I.

Cena spisu je 18 kr. Za 100 in več kupljenih izvodov se znatno cena zniža.

Razprodajalcem dovoljuje se rabat.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Izdajatelj: Matija Kolar.

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medljatova hiša)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gl. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gl., žimnate modroce po 20 gl., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe, in sicer

za 20 odstotkov ceneje, kakor drugod.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela.

Cenilnik s podobami zastonj in franko.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Františkansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupece so oljnatne barve v ploščevinastih pušicah (Bleichenbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firnežu najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Ne zameniti z Radgonsko, to je Radkersburger.

Radenska kislá voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goric.

Kot zdravilna voda.

Radenska kislá voda ima med vsemi evropskimi kislecí največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarjih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda.

Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislá voda najbolj priljubljena poživljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gaseca pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo.

Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislá voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatico, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja.

Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja uči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo.

Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, matrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih seavniske prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastonj in franko kopališče radenske statne na Štajerskem.

(32) V zalogi imata kisló vodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

Najboljši in najpripravnější način hranjevanja je gotovo

zavarovanje življenja.

Zavarovanje življenja koristno je vsakemu, neobhodno potrebno pa onim, ki imajo skrbeti za rodbino. Naše življenje odvisno je od tolikerih slučajnosti, da ne smemo nikdar puščati iz oči bodočnosti onih, ki so nam dragi in za katere skrbeti smo obvezani. Najboljši pripomoček za to je zavarovanje življenja, katero je urejeno tako, da daje priliko vsakemu udeleževati se njegovih dobrot.

Za nezaten denar more se zavarovati kapital, ki se izplača po smrti preostalej rodbini, ali dota, ki se izplača otroku, kedar doživi, 18., 20. ali 24. leto. Poslednje zavarovanje važno je zato, ker se zavarovana dota izplača tudi tedaj, ko bi oni, ki jo je zavaroval, umrl takoj potem, ko je uplačal prvi obrok, in ker se vsa uplačana premija vrne, ko bi zavarovani otrok umrl pred dogovorjeno starostjo.

More se pa tudi zavarovati kapital, ki se izplača zavarovancu samemu o dogovorjenej starosti (n. pr. v 40., 50. ali 60. letu), ali pa njegovim dedičem, ko bi utegnil umreti prej.

Vse te načine zavarovanja upeljane ima vzajemna zavarovalna banka „SLAVIJA“ v Pragi, katere prednost je še to, da je pri njej vsak člen brez kacega posebnega priplačila deležen vsega čistega dobička, ki je leta 1887 iznašal 10%, v prejšnjih letih pa tudi že po 20%, 25% celo 48%.

Konec leta 1886. bilo je pri banki „SLAVIJA“ za življenje zavarovanih 40.497 osob za 22.835.193 goldinarjev. Vsa pojasnila daje brezplačno

(33)

glavni zastop banke „SLAVIJE“ v Ljubljani, v lastnej hiši (Gospoke ulice 12.)

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoške Tiskarne“ v Ljubljani.